

Sygn. akt II CSK 382/16

POSTANOWIENIE

Dnia 21 grudnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Irena Gromska-Szuster

w sprawie z powództwa M. Ś.

przeciwko K. H. , K.H. i K. H.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 21 grudnia 2016 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanej – K. H.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 19 listopada 2015 r., sygn. akt I ACa (...),

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2) przyznaje adw. A.N.J. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) kwotę 3600 zł (trzy tysiące sześćset złotych), powiększoną o należny podatek od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej K. H. w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 listopada 2015 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację pozwanej K. H. od wyroku Sądu pierwszej instancji zasądającego solidarnie od pozwanych K. H., K. H. i K. H. na rzecz powódki M. Ś. kwotę 502 332, 50 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 16 listopada 2008 r., tytułem przysługującej powódce spłaty z majątku spółki cywilnej po wypowiedzeniu przez nią umowy spółki.

Odnosząc się do zarzutu apelacji nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji Sąd Apelacyjny uznał, że brak jest podstaw do stwierdzenia, iż pozwani K. H. i K. H. , którzy nie zaskarżyli wyroku, zostali pozbawieni możliwości obrony swych praw w wyniku nie doręczenia im części pism procesowych powódki oraz nie poinformowania o terminie ogłoszenia wyroku. Również zasadny zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 479⁴ § 2 zdanie pierwsze k.p.c. nie mógł, zdaniem Sądu Apelacyjnego, skutkować uwzględnieniem apelacji skoro roszczenie powódki okazało się w całości zasadne, a rozszerzenie powództwa w sytuacji przewidzianej w tym przepisie uzasadniałoby jedynie wyłączenie tej części roszczenia do odrębnego rozpoznania. Sąd Apelacyjny nie znalazł też podstaw do zastosowania w sprawie art. 5 k.c.

W skardze kasacyjnej pozwana K. H. jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazała przesłanki przedsądu przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Stwierdziła, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne w kwestii zastosowania przepisu art. 162 k.p.c. do przewidzianego w art. 479⁴ § 2 k.p.c. (w brzmieniu obowiązującym w dacie wytoczenia powództwa) zakazu przedmiotowego rozszerzania powództwa. Zdaniem skarżącej przepis ten ma charakter bezwzględnie obowiązujący w tym znaczeniu, że jego naruszenie przez Sąd rozpoznający sprawę nie jest objęte dyspozycją art. 162 k.p.c.

W ocenie pozwanej skarga kasacyjna jest także oczywiście uzasadniona, ponieważ Sąd Apelacyjny wbrew art. 378 § 2 k.p.c. nie rozpoznał apelacji na rzecz pozostałych pozwanych K.H. i K .H. , nie uwzględnił też zarzutu nieważności

postępowania przed Sądem I instancji, w sytuacji gdy strona pozwana została pozbawiona możliwości obrony swoich praw na skutek braku skutecznego zawiadomienia przez Sąd pozwanych K. H. i K. H. o terminie ogłoszenia wyroku oraz na skutek braku skutecznych doręczeń pism procesowych przez pełnomocnika strony powodowej w przedmiocie stanowiska procesowego strony powodowej oraz zgłaszanych przez stronę powodową wniosków dowodowych, co stanowi oczywiste naruszenie art. 386 § 2 k.p.c., art. 378 § 1 k.p.c. w zw. z art. 379 pkt 5 k.p.c. Sąd Apelacyjny wbrew z art. 378 § 1 k.p.c., art. 382 k.p.c. w zw. z art. 479⁴ § 2 k.p.c. w zw. z art. 162 k.p.c. nie zamienił wyroku i nie oddalił powództwa, mimo że rozszerzenie powództwa dokonane pismem pełnomocnika powódki z dnia 5 października 2011 r., było niedopuszczalne na gruncie przepisu art. 479⁴ § 2 k.p.c. Sąd Apelacyjny z naruszeniem art. 381 k.p.c. nie uwzględnił żadnego wniosku dowodowego zgłoszonego w apelacji, jak również naruszył art. 461 § 1 k.c. i art. 481 k.c. w zw. z art. 5 k.c. poprzez ich błędną wykładnię sprowadzającą się do nieuwzględnienia zarzutu wywiedzionego w apelacji i utrzymania w mocy wyroku zasądzającego ustawowe odsetki od kwoty 502.332,50 zł od dnia 16 listopada 2008 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z jednolitym i utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarżący, który jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., powinien w pogłębionym wywodzie prawnym wykazać, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne. Wymaga to przedstawienia tego zagadnienia przez odpowiednie sformułowanie jako abstrakcyjnego pytania prawnego, wskazania przepisu, na tle którego powstało oraz kontrowersji i rozbieżnych ocen prawnych, jakie wywołuje a także wykazania, że mają one tak poważny charakter, iż konieczne jest zajęcie stanowiska przez Sąd Najwyższy, niezbędnego nie tylko do prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy, lecz istotnego także dla rozwoju judykatury (porównaj między innymi orzeczenia z dnia 10 maja 2001 r. II CZ 35/01, OSNC 5 2002/1/11, z dnia 7 czerwca 2005 r. V CSK 3/05 i z dnia 13 lipca 2007 r. III CSK 180/07, niepubl.). Chodzi zatem o wykazanie, że w sprawie występuje tak poważne i istotne oraz nowe zagadnienie prawne, że nie

wystarczy jego rozstrzygnięcie przez sądy powszechne, które w swojej działalności orzeczniczej powołane są do rozwiązywania problemów prawnych, występujących niemal w każdej sprawie, lecz konieczne jest zajęcie stanowiska przez najwyższy organ sądowy.

Analiza wniosku o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej pozwanej prowadzi do oceny, że nie wykazała ona występowania w sprawie takiego zagadnienia prawnego.

Nie przedstawiła bowiem w istocie żadnego wyводу prawnego wskazującego na istnienie kontrowersji lub rozbieżnych ocen prawnych w podniesionej przez nią kwestii, poprzestając na wskazaniu kilku orzeczeń sądowych i ogólnym odwołaniu się do jednej publikacji, bez dokonania jakiegokolwiek analizy stanowiska tam zajętego, a nawet bez wykazania, że rzeczywiście wyroki te i publikacja dotyczą przedstawionego zagadnienia. Pominęła również, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, iż niewydanie zarządzenia o wyłączeniu do odrębnego rozpoznania żądania powoda, które nie podlega rozpoznaniu w sprawie, stanowi uchybienie procesowe, a pozwany powinien je sygnalizować, zgodnie z art. 162 k.p.c., w drodze zarzutu procesowego po doręczeniu mu odpisu pisma zawierającego rozszerzone żądanie, (porównaj między innymi wyrok z dnia 25 kwietnia 2014 r., II CSK 417/13, nie publ.).

Skarżąca nie wykazała również, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., a więc, że w sprawie doszło do kwalifikowanego: oczywistego naruszenia prawa, widocznego od razu, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy oraz że w wyniku takiego naruszenia prawa zapadł w drugiej instancji wyrok oczywiście wadliwy. Sam zarzut, nawet oczywistego, naruszenia przepisów prawa nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdyż mimo oczywistego nawet naruszenia przepisów wyrok może być prawidłowy. Konieczne jest zatem wykazanie, że Sąd drugiej instancji w sposób oczywisty naruszył przepis jasny i jednoznaczny, którego wykładnia i stosowanie nie budzi żadnych wątpliwości i w wyniku tego wydał oczywiście wadliwy wyrok (porównaj między innymi postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r.

I PKN 34/01, OSNP 2004/6/100, z dnia 10 stycznia 2003 r. V CZ 187/02, OSNC 2004/3/49 i z dnia 11 stycznia 2008 r. I UK 285/07).

Powódka nie wykazała tych okoliczności poprzestając na wskazaniu naruszonych, jej zdaniem, przepisów prawa i przedstawiając sposób ich naruszenia oraz własną ich wykładnię lub kwestionując zasadność ich zastosowania w sprawie przez Sąd Apelacyjny. W żaden sposób nie wykazała, że naruszenie przepisów było oczywiste oraz że w wyniku tego zapadł w drugiej instancji wyrok oczywiście wadliwy. Powołując się na oczywistą zasadność skargi z powodu naruszenia art. 479⁴ § 2 k.p.c. pominęła stanowisko Sądu Najwyższego, że niewydanie zarządzenia o wyłączeniu do odrębnego rozpoznania żądania zgłoszonego przez powoda z naruszeniem powyższego przepisu nie jest samo w sobie podstawą do wydania orzeczenia kasatoryjnego (art. 386 § 2 i 4 k.p.c.) w stosunku do rozstrzygnięcia dotyczącego tego żądania (porównaj wyrok z dnia 25 kwietnia 2014 r., II CSK 417/13, nie publ.).

Biorąc wszystko to pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym orzeczono na podstawie § 2, 3, 4 ust. 1 i 3, § 8 pkt 7 i § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.